

De illustere illustrator [KBW 26]

Als je een boek leest, kom je behalve tekst ook vaak afbeeldingen tegen. Het zijn plaatjes die het verhaal of een moment uit het verhaal uitlichten. De letterlijke betekenis van illustratie is verlichting. In het licht zetten. De leerlingen worden zelf illustratoren en maken een afbeelding bij een tekst.

De opdracht sluit aan bij het thema van de Kinderboekenweek 2026 met elk boek.

Opdracht: Maak een tekening als illustratie die past bij de tekst uit het boek.

Doelen

- ◆ Met deze opdracht kun je aansluiten bij **kerndoel 1**: de school stimuleert de taalcompetentie van leerlingen, **kerndoel 8**: de leerling doet ervaring op met literatuur, **kerndoel 34**: de leerlingen hun gevoelens, wensen en opvattingen te uiten, **kerndoel 37**: de leerlingen leren over beroepen.
- ◆ De leerling herkent arceringen in een afbeelding. De leerling kan lijnen als arcering toepassen in een werkstuk.
- ◆ De leerling kan met viltstift verschillende soorten lijnen tekenen om vrij te arceren.
- ◆ De leerling kan meerdere schetsen maken waarin het onderwerp steeds op een andere manier wordt verbeeld.

Materiaal

Je hebt nodig voor tekenen met viltstift: vrij arceren:

- viltstiften
- tekenpapier

Je hebt nodig voor onderzoek:

- (kopieer)papier
- tekenmateriaal

Bijzonderheden:

- Zorg voor een aantal prentenboeken en boeken met afbeeldingen waarvan steeds 1 pagina is afgeplakt met een wit vel papier, zie de bijlage. Bij een prentenboek zorg je er wel voor dat de tekst op het witte vel staat.
- Wat ook kan: lees klassikaal een (prenten)boek voor waarvan je van tevoren 1 of enkele pagina's hebt afgeplakt. Als er tekst op die pagina stond, dan neem je die over op het blanco papier.

En verder

De les kan op elk (prenten) boek toegepast worden. Je kunt gezamenlijk een boek lezen waarvan de leerlingen zelf kiezen om voor een van de blanke pagina's een illustratie te maken. Leerlingen kunnen ook zelf uit de stapel (prenten)boeken een boek kiezen en een illustratie maken voor de witte pagina in dat boek. Wel belangrijk dat je vooraf een aantal pagina's in de boeken hebt afgeplakt. Met schilder tape beschadig je het boek niet. Zie ook de bijlage.

De les in fases

Oriënteren

1. Toon het beeldmateriaal van de bouwsteen betekenis en bespreek het kort.
2. Bekijk het filmpje en bespreek het kort na. Je kunt daarvoor de volgende vragen gebruiken:
  - Hoe noemen we ook alweer een persoon die afbeeldingen maakt die passen bij de tekst van een boek? [Illustrator].
  - Wat vind je van dat beroep?
  - Hoe belangrijk zijn illustraties in een boek voor jou? Vertel eens.
  - Welk boek heeft bijzondere illustraties?
  - Welk type illustratie spreekt jou het meeste aan? [Leerlingen kunnen iets vertellen over de techniek, maar ook over het soort bijvoorbeeld dat het grappige illustraties zijn, ontroerende, dromerige enz.].
3. Bespreek de opdracht.

Onderzoeken

1. Geef leerlingen de tijd om te onderzoeken wat ze willen maken.
2. Ze doen dat door meerdere schetsen te maken die passend kunnen zijn bij de tekst.
3. Gebruik eventueel de bouwsteen onderzoek. Toon het filmpje, leg zelf uit of herhaal kort de informatie.
4. Begeleid de leerlingen individueel door het stellen van reflectievragen. Suggesties:
  - Voor welk stukje uit de tekst wil je een afbeelding maken? Hoe zou je dat kunnen verbeelden?
  - Wat voor soort afbeelding moet het worden? Denk aan grappig, verdrietig, spannend enz. Hoe zou je dat kunnen aanpakken?
5. Houd eventueel aan het eind van het onderzoek een tussentijdse beschouwing; in groepjes of klassikaal. Je kunt hiervoor de nabeschouwsingsvragen onderzoek gebruiken.
6. Nadat de leerlingen meerdere schetsen hebben gemaakt, kiezen ze er een uit om te maken met de gekozen werkwijze.

Uitvoeren

1. Bespreek het vormdoel.
2. Vraag leerlingen of ze weten wat het is. Leg het zelf uit of toon het filmpje. Is dit vormdoel al eerder aan bod gekomen? Herhaal dan kort de informatie.
3. Leg de werkwijze tekenen met viltstift: vrij arcen uit. Doe de techniek zelf voor, toon het filmpje of herhaal kort de inhoud.
4. Geef leerlingen daarna het materiaal zodat ze kunnen oefenen.
5. Laat ze tijdens het oefenen ook het vormdoel uitproberen.
  - Welke arcering vind je geschikt voor jouw werkstuk? Vertel eens.
  - Kun je voor dit figuur nog een andere arcering bedenken? Probeer eens.
  - Probeer de stift eens op een andere manier vast te houden, zodat je lijn anders wordt.
  - Wat kun je doen om de arcering donkerder te maken?

Evalueren

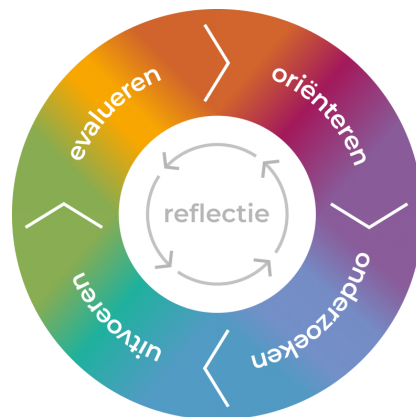
Klik op 'Nabespreken: wat hebben we geleerd?'

Besprek de vragen op het digibord klassikaal of laat leerlingen de vragen in groepjes of individueel beantwoorden. Mogelijke vragen:

- ◆ Maak van de nabeschouwing een spel. Leg de boeken met de witte pagina's op en leg de tekeningen er willekeurig bij.
Welke afbeelding hoort bij welke tekst? Waaraan zie je dat?
Wanneer er voor dezelfde tekst meerdere afbeeldingen zijn gemaakt.
Wat zijn de verschillen en de overeenkomsten tussen de afbeeldingen?
Welke afbeelding past volgens jou heel goed bij de tekst? Waarom?
- ◆ In welk werkstuk zitten veel verschillende soorten arceringen? Wijs ze eens aan.
Welke arcering vind je heel goed passen bij de vorm? Waarom?
In welk werkstuk zijn fijne en grove arceringen gebruikt. Wat voor effect heeft dat?
- ◆ In welke tekening zitten veel dezelfde arceringen? Benoem ze eens.
In welke tekening zitten heel veel verschillende soorten arceringen?
In welke tekening zitten arceringen die uit meerdere kleuren bestaan? Wijs eens aan.
- ◆ Stel deze vragen voordat de leerlingen een schets gaan uitwerken.
Wie heeft er heel veel verschillende schetsen gemaakt?
Wie vond het lastig om nieuwe ideeën te bedenken? Wie kan een tip geven?
Bedenk welke schets je wil gaan uitwerken en waarom? Laat een paar leerlingen aan het woord. Vraag of kinderen tips kunnen geven.

Spelen met lesfases en lesdoelen

- De lesbeschrijving is een richtlijn, geen keurslijf. Voel je vrij de volgorde van de bouwstenen naar eigen inzicht aan te passen.
- Is het doel van een bouwsteen al bekend, dan is een korte mondelinge herhaling voldoende.
- Vind je 2 nieuwe leerdoelen te veel voor je leerlingen? Kies dan het doel uit dat ze het hardst nodig hebben voor de opdracht. Of splits de les op. Les 1: aanleren werkwijze, les 2: betekenis en vormdoel.

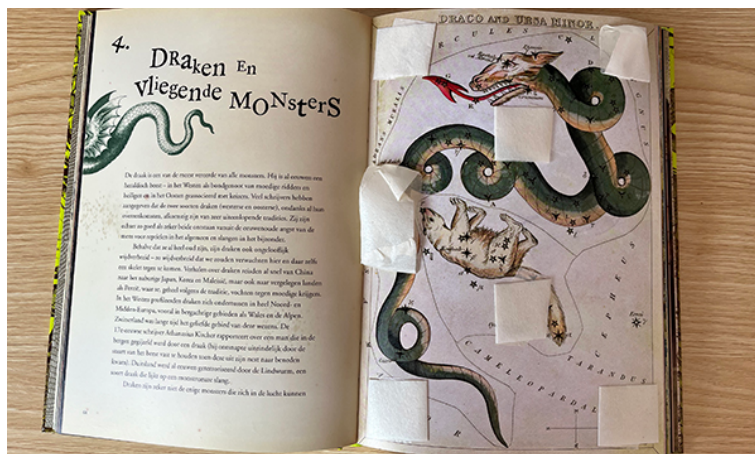

Aanpassen werkwijze

Liever een andere werkwijze bij deze les? Je kunt de betekenisbouwsteen combineren met onderstaande werkwijzes. Wissel je een bouwsteen, kijk dan altijd kritisch naar de voorgestelde volgorde in de lesbeschrijving en pas naar eigen inzicht aan.

- Teken- en schildertechnieken
- Druktechniek
- Knippen en/of scheuren en plakken

Bijlage: De illustere illustrator

Plak op verschillende plaatsen een rondje schildertape.

Knip of snijd een vel karton op maat en plak het tijdelijk vast. Gebruik karton zodat de originele afbeelding niet doorschijnt.

Bij een prentenboek schrijf je ook de tekst op het blanke vel.

